

Lakhatás- és lakáspolitikai vitaest, I. rész beszámoló

Megrendezésre került **Megújuló Magyarországért Alapítvány** első lakhatási vitaestje a **Zöldike Klubban**. Az első alkalom meghívottjai **Kis Miklós**, a Kőbányai Önkormányzat gazdasági bizottságának külső tagja, **Misetics Bálint** a Fővárosi Önkormányzat szociális és lakásügyi főtanácsadója, valamint **V. Naszályi Márta**, az I. kerületi polgármester volt. A beszélgetést **Büttl Ferenc**, az MMAA kuratóriumi elnöke moderálta.

Mik a korlátai az önkormányzati térnek lakhatás és lakáspolitikai területén? Önkormányzati pozícióban milyen lehetőségeket és milyen korlátokat látnak a hozzászólók? Mi az az ügy, ami éppen a legaktuálisabb, a közelmúltban nehézséget okozott, vagy nehézséget fog okozni? Büttl Ferenc felvezetőjében előrevetítette, hogy a beszélgetés fókusza az önkormányzatokon lesz, de a téma jellegéből fakadóan időnként ki kell lépünk ebből a keretből.

A beszélgetésben megfogalmazásra került, hogy a lakhatás alapjog, ennek a kikényszeríthetőségét kellene valahogy intézményesíteni, ehhez azonban szükség van az önkormányzatok feletti államapparátus segítségére is. Az önkormányzatoknak van mozgáskörük a kérdésben: szociális bérlakások építésével növelni kell a kínálatot; szociális lakásügynökségeket kell létrehozni; a lakhatáshoz kapcsolódó támogatási rendszereknek nem csupán a tulajdonlást kellene támogatniuk, hanem a bérlőt is egy új lakbér-támogatási rendszer kidolgozásával; fejleszteni kell a meglévő lakásállomány energiahatékonyságát; szabályozni kell a rövidtávú lakásbérleti (pl. Airbnb) modellre épülő vállalkozásokat; áfa-kedvezményt kell nyújtani azoknak a beruházásoknak, amelyek a lakhatási válságot igyekeznek mérsékelni. Az önkormányzatoknak összességében legfőbb feladata az, hogy mérsékelje a piaci folyamatokat a lakáspiacon, és közvetlenül (tulajdonlás), vagy közvetetten (szabályozás) elősegítse a lakhatás dekommodifikációját.

Ezután a hozzászólók megosztották tapasztalataikat azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetséges és milyen korlátai vannak a baloldali lakhatási politika implementálásának az önkormányzaton belül. V. Naszályi Márta emlékeztette a hallgatóságot, hogy mikor egy újfajta szabályozást, vagy szemléletet igyekszünk meghonosítani, nem tudjuk elkerülni azt, hogy szembe kerüljünk az adott terület társadalmi, történelmi és politikai örökségével, a lakhatási kérdés pedig ilyen szempontból egy terhelt téma. A rendszerváltás óta nincs egységes és országos lakáspolitikai Magyarországon, az 1990-es években pedig a

privatizációs hullám végigsöpört az önkormányzatok lakásállományán is. Az önkormányzati tulajdonban lévő lakásállomány bérlői rendszere is elég bonyolult tud lenni, ezeket az adottságokat figyelembe kell venni azelőtt, hogy változásokat eszközölünk egy adott területen, elsődleges a fokozatosság elve.

A vagyongazdálkodási szemlélet jellemző általában az önkormányzatokra, melynek lényege az, hogy az önkormányzat működésének vagy profitábilisnek, vagy nullszaldósának kell lennie. Ez a fajta szemlélet azonban gátat szab a hosszú távon megtérülő beruházásoknak és akadályozza a szociális bérlakás rendszer kialakítását, fenntartását. Misetics Bálint szerint az első dolog, amit szem előtt kell tartani az az, hogy Budapest Magyarországnak a leggazdagabb része. Ha itt nem lehet dolgokat csinálni, akkor hol lehetne? Megfigyelhető azonban, hogy különböző ágazatok közötti implicit (kulturális) hierarchia van: mikor építésről, infrastruktúra-fejlesztésről, közterek felújításáról van szó, akkor a döntéshozók sokkal szabadabban bánnak a forrásokkal, mint akkor, ha szociálpolitikáról van szó. A jelenleg hivatalba és pozícióba került ellenzéki politikusoknak ezt a fajta mentalitást kell megváltoztatni magukban és a hivatalban is.

Kis Miklós arról beszélt, hogy nem igazán jelenik meg az önkormányzatokban az a szemlélet, hogy a lakhatási nehézséget azok számára is csökkentjük, akik már benne vannak a szociális bérlakás rendszerben, de nem kifejezetten a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegei. Mikor a lakásállomány fejlesztéséről és a szociális bérlakás rendszer kialakításáról beszélünk, akkor fontos gondolni továbbá azokra a rétegekre is, akikre ritkán tekintünk úgy, mint a lakásínség kárvallottjai: egyetemisták, pályakezdők, egyedülálló anyák stb. A lakhatási válság nemcsak a hajléktalanokat érinti, hanem az egész társadalom problémája.

Arra, hogy az önkormányzatok jelenleg nincsenek felkészülve arra, hogy szociális reformok esetén a bürokratikus ridegségnél humánusabban foglalkozzanak a lakosság problémáival V. Naszályi Mária azt válaszolta: "Elég nagy baj, ha egy önkormányzatot az emberek zavarnak a nyugodt működésben".

A lakhatási est második részének (2020. március 9., 17:00-19:00, Zöldike Klub) meghívottjai: Gosztonyi Ákos (Habitat), Kovács Vera (ULE), Varga Attila (kispesti önkormányzati alpolgármester).

Az eseményről a megvalósulás után szintén beszámolunk!